

SZÁSZVÁROS ÉS VIDÉKE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP. Cenzurat de: Victor Stoicoviciu, Déva.

Előfizetési árak:

Egy évre — — 20 Lei. Negyed évre — — 5 Lei.
Fél évre — — 10 — Egyes szám ára — — 50 bani
Nyilttér soronként 3 Lei

Laptulajdonos és felelős szerkesztő: Ifj. Szántó Károly.
Kiadóhivatal: Szászvárosi Könyvnyomda R.-t.
Megjelenik minden vasárnap.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez,
a pénzküldemények és hirdetések a kiadóhivatalhoz küldendők.
Kéziratok nem adatnak vissza.
Hirdetések árszabály szerint, többszöri hirdetésnél árkedvezmény.

A ratifikáció.

(Budapest, nov. 16.) A „Keleti Ujság” budapesti tudósítójától: A magyar nemzetgyűlés mai ülésén harmadik olvasásban is megszakította a trianoni békeszerződés ratifikálására vonatkozó törvényjavaslatot.

Amikor az elnök a határozatot kihirdette, jelentette, hogy a miniszterelnök kíván szólni.

Teleki Pál gróf miniszterelnök a kormány nevében bejelentette, hogy

a békeszerződés ratifikálásával kapcsolatosan felmerült eseményekkel a miniszterelnökség határozata értelmében a kormányzónál beadta lemondását. A ratifikációból kifolyólag kötelességének tartotta ezt az elhatározást. A kormányzó azonban a lemondást nem fogadta el, a kormány helytállását kívánta azzal az indokolással, hogy a ratifikációból kifolyólag nem lát okot a kormány felmentésére, másrészt pedig a jelenlegi kormány a rendcsinálás terén megkezdett kötelességteljesítését olyan fontosnak tartja, hogy félórás kormányválság is zavart idézhetne elő.

Somogyi István képviselő interpellált ezután az ébredő magyarok egyesülete ellen elrendelt vizsgálattal kapcsolatban a sajtóban megjelent valótlan közleményekről.

Teleki Pál gróf miniszterelnök válaszában kijelentette, hogy az ébredők egyesületének felfüggesztése egyáltalában nincsen összefüggésben a rendőrgyilkossággal. Bejelentette, hogy Bubarczy nevű egyént, aki nem volt tagja a nemzeti hadseregnek, hanem teljesen

illegitim különítményt szervezett, három társával együtt elfogták.

A nemzetgyűlés a miniszterelnök válaszát és bejelentéseit tudomásul vette.

A tél és a jótékonyosság.

A sok ideig tartó száraz, hideg szelek után reánk köszöntött a havas, zimankós tél.

A hajdani, háboru előtti békés világban még a szegényebb emberek is örömmel üdvözölték a telet, mint amelynek sok rossz oldala mellett megvoltak a maga gyönyörűségei is.

Most azonban, amikor az óriási drágaság miatt csak a vagyonosabb osztály tudta beszerezni a téli szükségleteket, igazán elmondhatjuk, hogy egy szomorú tél köszöntött a szegény emberekre, a szegény családok százaira.

A ruházkodás kérdése — jól tudjuk — hova-tovább nehezebb s a családok százai és százai azokban a ruhákban jár, amelyek a béke időből megmaradva, kifoldozva, megtoldozva, mind-ezideig hűen szolgáltak. Sok már a cérnát sem bírja s itt aztán valóban beáll a ruhahiány. A cipő kérdése is sok gondot okoz, hiszen egy pár férficipő mai ára 7—800 lei. Nagy pénz,

hajdanában egy család egy fél évig is tisztességesen megélt belőle. A nedves, lucskos idő a rossz cipőkben járó szegénységet szintén sújtja, sőt sokféle betegséget fog a nyakába zudítani.

A tűzifa az idén méreg drága lett. 300—500 lei egy öl s a felvágatása szintén horribilis összegbe kerül. Világos tehát, hogy ez az elsőrendű szükséglet is csak a vagyonosabbak részére lett kielégíthető. A szegényebb sorsuk e télen sokat fognak fázódni, dideregni.

Vannak városunkban magukkal teljesen tehetetlen családok, amelyek rá vannak utalva mások segítségére s melyek e segítség nélkül teljesen szétzüllenének.

Városunkban sok jótékonyági egyesület van s ezeknek tág tér nyílik most magasztos hivatásuk betöltésére.

Ezek az egyesületek járjanak elől az özvegyek és árvák könnyeinek letörlésében, ezek az egyesületek keressék fel, kutassák ki, melyek azok a családok, amelyek felsegélyezésével nemes feladatot teljesítenek. A hatóságok szívesen rendelkezésére állanak ezen egyesületeknek s joggal hisszük és reméljük, hogy Szászvárosban ez évben sem fog az a sok-sok segélyre szoruló család támasz nélkül maradni.

A SZÁSZVÁROS ÉS VIDÉKE TÁRCÁJA.

Memento mori!*

Emlékezz, egy estén elomlott a sorsod.
egy őszi tájon elvesztetted a hited,
melyről már azt hitted, elébeterítetted
puha szőnyegképen az idegen utnak.
Emlékezz, egy harcon a győzelmek kifutnak
s te azt sem tudod, hogy merre, merre szálltak,
csak egykedvűek lesznek, kopottak, ziláltak
a próbálgatások s tunyák a kényszerek.
Emlékezz, vágyaid során leténfereg
a mosoly, a kedv, a hajsza
s hogyha néha még tegzét felajzza,
csak idejét tölti az ember.
Emlékezz te is, akit már furcsa rend ver,
hogy elhullottak a termő rendtelenségek
s hiába engedek, már égek,
mint egy máglyán, a megalkuváson.
Emlékezz, meghaltál át sok-sok máson
s láttad számtalanszor sirod felett a keresztet,
melyről már azt hitted, mégis eleresztetted,
pedighogy örökre odaláncolódtál.
Emlékezz, születő gyermekednél s a holtnál
kitörülted már magad az élők közül
s ami azután van: a béna tűzhöz ül
s nézi petyhüdt bőrén a fényt.

* Mutatványul a Kolozsvárt megjelenő „Napkelet” című félhavi folyóiratról.

Emlékezz, sok-sok halálad kis koldusaként
hogy készítettél új halált magadnak,
egyet, pedighogy ezerszer ragadnak
hullaként minden életek!...

*

Kiálts a szörnyü mélybe:
legalább magadig érj be.

Mondd, hogy küldetted s hiszed:
tengerré növelsz egy parányka vizet.

Lázongj, könyörögj, dacolj, üvölsz,
halálratermett, életnélküli bölcs.

*

Persze
az élet mersze
eloldalog
s csak holt dalok
csapkodnak ide-oda,
de hol a csoda,
melyért a dalok teremnek?
Jegesveremnek
unalmas jegén
hüsti lelke parányi lázát
az ember, a szegény
s csak álmában ráz át
iszonyu súlyt a lehetetlenbe
s reggel
dühödten mereng el
s szégyenli titkát
és sohse hiszi, hogy álmában süvit át

a valódi Ige;
a jeges veremnek legszebbike
kielégíti lelkében a vágyat
s morzsoló, alázatos, ványadt
rettegéssel
kés el
az életéről és gondol a halálra,
persze,
merthogy az élet mersze
eloldalog
s csak holt dalok
csapkodnak ide-oda...
*

A temetőben, két sirkereszt között
láttam egyszer virulni egy piros virágot
s a legszebb szirmán, amelyet kirágott
egy féreg, pihent a halál.

Komoly volt, mélységes s egy kicsit ostoba
s az ajka szélén egy vonásra akadtam,
melyről lecsurgott és összegyűlt alattam,
mint sebből vértócsa: a bánat.

Féltem szólni s hallgatni még jobban,
mert szép volt a virág s a szirmán összeroppan
egy érthetetlen zsarnok, a talányok ura;

izgatott, égetett a pillanat, a fura
és nem értettem s szántam, hisz nem nagy dolog
meghalni, de ő suttogta: „az életre gondolok...”

Bárd Oskár.

Ha valaha, úgy most igazán teljesíthetik nemes és fenkölt hivatásukat a jótékonyág gyakorlására alakult egyesületek!

A román. kath. polgári iskola estélye

Múlt vasárnap, f. év november hó 14-én volt meg. Az érdeklődő közönség nagy része mind az öt tantermet zsufolásig megtöltötte, más része kénytelen volt visszatérni; így a gimnáziumi ifjuság is, mert nem volt már hely.

Már d. u. 6 órakor megkezdődött a „Sári néni“ című bohózat előadása, melyet Hajdu Ilonka, Medgyessy Mancsi, König Piroska, Biró Bella, Gyenge Ilonka, Szóts Margit, Mohay Bertus, Mánn Gizike III.—IV. p. o. tanulók kiváló sikerrel adtak elő, sok tapsot, zajos sikert és nagy tetszést aratva.

Ezután Balouschek Ida, Dörner Flóri, Ferenczy Emmi és Riebel Annuska duettben énekelték a „Santa Lucia“ és „Éj van, csendes nyugalomnak éje“ című dalokat P. Máthé Özséb és Bokody József fuvolakisérére mellett, melyet a közönség nagy érdeklődéssel hallgatott végig.

Majd a „Fanni orvossága“ című bohózat ragadta sokszor tombolásig menő nevetésre a hallgatókat. A szereplők: Richter Médi, Gönczy Irénke, Triznyai Erna, Richter Ottó, Lugosi Béla, Bordán József, oly ügyesen adták elő, hogy közkívánatra meg kellett volna ismételni a darabot; sajnos, azonban a termet rögtön át kellett alakítani táncteremmé, hogy a többi termekben a tulsufoltság valamennyire apadjon.

Mielőtt ez megtörtént volna, Ferenczy Emmi és Dörner Flóri a régi jó, magyar hallgató nótákból és csárdásokból adtak elő felváltva szemelvényeket cigányzene-kisérettel. — Szünni nem akaró tapsviharokat arattak.

A színpad gyors lebontása után ebben a teremben a fiatalság vig táncra perdült, mely a hajnali órákban ért véget. . . Ezalatt a többi termekben is csupa élet, elevenség, vidámság, jókedv volt. Fürge kisfiúk és leánykák voltak a pincérek. Itt sorsjegyeket árultak, amott licitáltak, itt a süteménynek volt nagy keletje, ott a lutrin nyertek, itt a zene szólott, ott a vig nótázás hangzott fel.

Nagy volt az érdeklődés az amerikai árverés iránt, melyben egy tortát 540 leire vertek fel. Hogy a multság nem volt unalmas, bizonyítja az a tény, hogy villanyoltás után is tele volt minden terem s a multság és táncgyertyafény mellett zavartalanul folyt a reggeli órákig.

A fényes multság, a nagy erkölcsi és anyagi siker dr. Balogné ügybuzgalmát dicséri, kinek türelmes fáradsága egy minden tekintetben kellemes estélyt és szórakozást nyújtott. Ferenczy Malvin, Tamasovits Paula, Antos Irma tanítónők és Héjjas Mariska k. a. pedig lankadatlan buzgalmukkal és tevékenységükkel segítették elő.

Az estélyen képviselve volt igen szép számban a román tisztikar, melynek tagjai élvezettel mulattak a reggeli órákig. Ott láttuk még képviselve a város minden rangu polgárságát vallás- és nyelvkülönbség nélkül.

A dévai városi tanács közgyűlése.

Rölktségvetési előirányzat.

Szerdán, f. hó 10-én délelőtt Déva város tanácsa rendes közgyűlést tartott Herbay Ágoston polgármester elnöklete alatt.

A közgyűlés első sorban tudomásul vette Herbay Ágoston polgármester végleges kinevezését.

Ezután a városi színház ügyével foglalkozott a közgyűlés. Arról van ugyanis szó, hogy a városi színház épülete és berendezése javításra szorul, minek sürgősségére való tekintettel a tanács felhatalmazta dr. Almasescu Ulpiu városi ügyészt, hogy egy 50,000 leies segély iránt tegyen előterjesztést a kultuszminiszteriumnak.

Ezután a gyámpénztári mérleg ötéves lezárására és az 1920—21. évre szóló költségvetési előirányzatra került a sor.

A 72—480. sz. belügyminiszteri rendelet értelmében a költségvetési előirányzat öt negyedévre szól.

Déva városának a szükséglete 490,439 lei 17 bani, erre a fedezet 417,557 lei 10 bani, a hiányzó 72,882 lei 7 banit a községi pótdadó fogja fedezni, s ennek fedezetére az állami adónak 77 százaléka állapított meg.

A kiskoruak és gondnokoltak követelése a gyámpénztárral szemben 439,940 korona 44 fillér. Ezzel szemben a gyámpénztárnak fedezete 461,919 korona 1 fillér. A többlet tehát 21,978 korona 57 fillér, mely többlet a gyámpénztár tartalékalapját képezi, amely összegből az elhagyottaknak nyilvánított 7 éven alóli kiskoruak neveltetési költségére 329 K 65 fillér utaltatott át.

NAPI HIREK.

— **Lapunk késedelmes megjelenésének oka** az, hogy kinyomatás előtt a Déván székelő cenzurahivatalhoz kell beküldeni a kefelnyomatokat. Onnan csak kedden kapjuk vissza s így vasárnap helyett csak szerdán látnak napvilágot soraink.

— **Tanítók és óvónők elhelyezése.** Az állás nélkül levő tanítókat és óvónőket, a mennyiben állást öhajtanak foglalni, elhelyezi az erdélyi reformátusok püspöke, ha nála e célból írásban jelentkeznek személyi, szolgálati és családi adataik pontos kitüntetésével. Nyilatkozniok kell ugyanekkor arra nézve is, hogy kántori teendőik végzésére képesek és hajlandók-e.

— **Halálozás.** Fábrián József ny. városi rendőrőrmester f. hó 16-án hosszas szenvedés után 40 éves korában meghalt. Temetése f. hó 18-án ment végbe nagy részvét mellett.

— **Bonyodalom a városi tisztügyészi állás körül.** A napokban furcsa meglepetés érte dr. Antoni Ede városi tisztí főügyészt, aki ezen állást már vagy 30 éve viseli. Hivatalában megjelent dr. Popu Viktor ügyvéd és felmutatva a bukaresti igazságügyi kormány által kiadott kinevezési okiratot, mely szerint ő Szászváros városi tisztí ügyészévé van kinevezve, kijelentette, hogy ő hivatalába lép. Érthető volt dr. Antoni meglepetése, aki sem nyugdíjazva, sem állásától ezideig felmentve nem volt. Dr. Antoni felettes hatósága útján az igazságügyi miniszteriumnál orvosiást kért ebben a minden esetben tévedéseken alapuló kinevezési ügyben. A város lakossága is kíváncsian várja a fejleményeket.

— **50 és 100 koronás bélyegek készülnek Magyarországon.** A bélyegeken Szűz Mária képe lesz s csak külföldi csomagokon, külföldi táviratokon, nagyértékű pénzesleveleken és készpénzzel bérmentesített küldemények elszámolásán fogják használni. Ezek nagy része a posta birtokában marad s így a bélyeggyűjtők között nagy keresletnek fog örvendeni.

— **Halálozások.** Baum Mór dévai borkereskedő életének 36-ik, boldog házasságának 11-ik évében f. hó 12-én rövid szenvedés után elhunyt. Temetése 14-én d. u. 1 órakor

volt. — Özv. Id. Csösz Gáborné, született Montsein Teréz életének 76-ik, özvegyiségének 10-ik évében folyó hó 8-án délelőtt hosszas és kínos szenvedés után Alpestesen elhunyt. Temetése 10-én ment végbe nagy részvét mellett. Az elhunytat gyermekein kívül széleskörű rokonság gyászolja.

— **Vallásos misztérium élőképekkel.** Szép látványosságban lesz része az érdeklődőknek december 11-én este. A román. kath. műkedvelő ifjuság 3 felvonásos misztériumot ad elő a színpadon. I. felvonás Ádám és Éva a paradicsomban. Az édenkert látványosságai, a vallásos dráma alatt fel-felhangzó soprán és bariton-szólók és duettek zenekísérettel, a kigyó vagy Sátán incselkedése és körmönfont csábításai, valamint a lángpallósu Kerub a biblia egyszerű előadását idézik föl. . . A II. felvonásban a mai ember székkel veri ki házából a Sátánt, s az mégis elcsábítja. Jön a Mikulás! Ez lesz a vallásos misztérium III-ik felvonása. Egyformán érdeklő a családfőket és aggodat. Ennek utánzásával Miklós napon kedves családi örömet nyújthatnak a kicsinyeknek s eredeti szépségébe visszahelyezhetik a mai mikulások izléstelen játékeit. A gyermekeknek sok látványosságot nyújt a püspökjelmezben — angyalokkal és manókkal körülvett — Miklós, ki vallatóra veszi a gyermekeket, a jóknak ajándékokat ad ő is, meg az angyalok is, a rosszakat puttonyba gyömöszölik a manók, de az angyalok kérésére megszabadulnak és — vesszőt kapnak ajándékba. A nagyobb fiúk és leányok is megkapják a magukét a Miklóstól. — A szereplők névsora, az előadás helye stb. a jövő számban.

— **Házasság.** November 6-án tartották esküvőjüket a vulkáni plébánia templomban Rotter Antal bányatisztviselő és Bács Etus.

— **Olaf Föns** játszik vasárnap f. hó 28-án az „Erzsébet“ moziban bemutatásra kerülő „Bajazzó“ című operafilm főszerepében, melyet Leoncavalló nagyszerű eredeti muzsikája fog kísélni s így ez a bemutató igazi irodalmi eseményt fog képezni nálunk is, csak úgy mint eddig minden nagy városban, hol eddig bemutatásra került.

— **Ügyvédi iroda megnyitás.** Dr. Szöllösy János ügyvéd, a Szászvárosi Takarékpénztár Rt. ügyésze, ügyvédi irodáját a Szászvárosi Takarékpénztár Rt. helyiségében újból megnyitotta.

— **Kétezer osztrák vasutat akar a kormány letelepíteni Erdélyben.** Az „Erdélyi Merkur“ írja: Osztrák vasutasokkal akarja pótolni a kormány a sztrájk miatt elbocsátott vasutasokat és azokat, akiket még ezután bocsájt el. Az osztrák vasutasok kétségtelenül kitűnő, rendszerető alkalmazottak, akik amellett, hogy kötelességüket pontosan elvégzik, öntudatos, szervezett munkások is. A kormány bizonyosan téved ha azt hiszi, hogy az osztrák vasutasokban mindenre kész, birkatürelmű kulikat nyer. Ne felejtsek el az illetékesek, hogy azok az osztrák vasutasok, akiket ide akarnak telepíteni, idáig egy demokratikus köztársaság szabad levegőjét és szabad szellemét szívták magukba.

— **Osztrák áruforgalmi iroda Kolozsváron.** Románia és Ausztria között megkötött kereskedelmi szerződés a Monitorul Oficial 1920. okt. 19 számában közölt rendelkezés értelmében Kolozsváron a román—osztrák gazdasági vonatkozások ápolására kereskedelmi iroda létesül. Az osztrák kormány a kolozsvári iroda vezetésével dr. Kleinleig Eugent bizta meg, aki mig iroda helyiséget kap a lakáshivatal jóvoltából a Newyork szállodában ad az érdeklődőknek felvilágítást,

— **A hamis kétleuesek.** A „Friss Hírek“ írja: A Banca Nationale hamis 500 leuesen kívül hamis kétleueseket is fedeztek fel, a melyeket Bastrava megyében valami Lungeano nevű hamisított. Ezen bankjegyek a jótól különböznek a papír minőségében, a nyomdafestékben, a számok méreteiben s a számolásban. A jó bankjegyek 1344 számig vannak, míg a hamisaknak 4301-es számuk van.

— **Az utlevél-kiállítás új rendje.** Az utlevelek kiállítását a jövőben nem a belügyi reszort, hanem a sziguranca végzi. Ez az új rendszer bizonyos fokú könnyítést jelent, mert eddig is a belügyi reszort utlevél-osztálya minden utlevél kiállítása előtt a kérelmező politikai szempontból való megbízhatóságát kellett igazolja és ezt az igazolást rá kellett vezetnie a kérésre. A jövőben a sziguranca nemcsak az igazolást végzi, hanem az utleveleket saját maga állítja ki. E célból a sziguranca mellé egy egész hivatali apparátust állítanak be, amint az a múltban a belügyi reszort mellett is volt. Ez a rendszer csak az újonnan kapcsolt területeken új, mert az ókirályságban régebben is ez volt az uzus s az új intézkedés az adminisztrációs központosságnak egyik újabb tünete. Az eljárás egyebekben a régi marad, csak a kérvényt is a főszigurancahoz kell intézni. Az utleveleket a magyar államot ideiglenesen képviselő svájci követség látta meg a jövőben is.

— **Csak menetjeggyel lehet vasuti podgyászt kiváltani.** A CFR. igazgatósága rendeletet adott ki, amely a podgyások kiváltását szabályozza. Az új rendelkezések között a legérdekesebb az, hogy ezentul nem lehet közvetlenül a paklikocsiból kiváltani a személypodgyászt, csupán a rakjából. A kiváltásnál fel kell mutatni a menetjegyet is, mert enélkül nem adják ki a podgyászt. Ez az intézkedés azt kívánja megakadályozni, hogy személypodgyásként valóban csak az utasok adhassák fel uticsomagjaikat és mások ne használhassák ki a szállításnak ezt az aránylag legközvetlenebb módját. A kalauz tartozik a menetjegyre rávezetni, hogy az utasnak személypodgyása is van.

— **Angol—Magyar exportvállalat a Balkánra és keletre.** Londonból írják: British Danubian Krading Corporation Limited céggel Londonban új kereskedelmi részvénytársaság alakult 100.000 font alaptőkével. A társaság célja a kiviteli és behozatali üzletnek kultiválása, ilyen üzletnek finanszírozása, különös tekintettel a monarchia volt államaira, a Balkánra és a Keletre. Az igazgatóság tagjai lettek: Goldfrei Isac (elnök) Golonel Simpson, Major Alley, Krausz Simon és Fleissig Sándor. A társaság ügyeinek vezetésével Londonban Lázár Zoltánt, Budapesten pedig Korodi Simont, az Angol-Magyar Bank igazgatóját bízták meg.

— **Az Erdélyi Irodalmi Társaság ülése.** Két évi szünetelés után a kolozsvári Erdélyi Irodalmi Társaság megtartotta első felolvasó ülést, melyen nagyszámu közönség vett részt. Dr. Márki Sándor elnök megnyitójában az irodalom halottjairól számolt be. Az Erdélyi vonatkozású írók közül Versényi György, Fülöp Áron, Cs. Papp József, Jákey Aladár, Tarcsafalvy Albert, a művészek közül Szeszák Ferenc, kiknek emlékezetét kegyeletes szavakban újította fel az illusztris előadó. Felolvasást tartott Gyallay Domokos, aki ismert írói készségeivel a kuruc kor varázsos költészetét ébresztette fel. Versekkel szerepeltek Reményik Sándor és Szabolcska Mihály, kiknek távollátéban írásait dr. Kiss Ernő és Kovács Dezső titkárok adták elő. Ugyancsak dr. Kiss

Ernő ismertette Rákosi Jenő 50 esztendősb jubileuma alkalmából az ősz író és publicistát, aki egyébként az Erdélyi Irodalmi Társaság tiszteletbeli tagja is.

— **Ki fedezte föl a Rádium gyógyhatását?** A „Bohemia“, e nagyon elterjedt csehországi napilap egyik brüxi munkatársától olyan közlést hoz, ami a rádiumnak és elsőrangú lelőhelyének, Joachimstalnak nagy irodalma dacára eddig teljesen figyelmen kívül maradt. A Cseh-Érc-hegység vidékének lakossága, különösen Joachimstal vidékén a zord éghajlati viszonyok folytán nagyon fogékony köszvényes és reumás megbetegedések iránt. Ez ellen azonban ezen a vidéken már mintegy ötven év előtt nagyon hatásosnak bizonyult háziszert használtak: az ércbányákból kihordott földet és az érczuzókból megkohókból visszamaradt salakot. A bányászok, akik ennek a földnek gyógyhatását először magukon tapasztalták, a környék lakosságának is ajánlották a köszvény és reuma gyógyítására. A szerről kitűnő hatása folytán valóságos csodaregék keltek szárnyra. Csakhamar olyan kereslet támadt e gyógyerejű föld után, hogy a bányászok többé nem engedték át ingyen, hanem kis csomagokban négykrajcárjával árusították és különösen a szászok vásárolták nagy mértékben. A bányagazgatóság végre is megirigyelte a virágzó mellékjövédelmet munkásaitól és maga vette kezébe a csomagocskák árusítását, amely rövidesen oly jövedelmező kezdett lenni, akár az érc-termelés maga. De azért senkinek sem jutott eszébe, hogy a föld gyógyhatásának oka után kutasson. Joachimstal vezetőköréi kinevelték a nép buta babonáját, mely oly nagyra becsülte a föld gyógyerejét. Csak miután Curie-né 1910-ben két évi kutatás után ott helyben fölfedezte a rádiumot a joachimstali szurokércben, kezdett az ottani járásorvos a nép elbeszélései után érdeklődni és ezzel a rádium tudományos kutatását ez irányba is terelte. A fejlődés, melyen ez a kis bányaváros azóta keresztül ment, közismert. A régi földhányások, melyekből még néhány éve négykrajcárónként hordták el a földet, ma a legszigorubb felügyelet alatt állnak és még egy porszemet sem szabad onnal elvinni. Egy csomagocská szurokérc-salak az államnak ma már 200 koronát is megér.

— **Zrinyi-gárda.** Akik ezt a címet elvassák, biztosan rosszat, valami borzalmat sejtjenek. Megint amolyan zsidó-üldöző keletkezett — mondják. Pedig a Zrinyi-gárda nem fegyveres erőre alapított, nem zsidóüldöző társaság, hanem a kalocsai Stefaneumból kiindult mozgalom, amelynek célja, hogy az ifjúságot tömörítse az erkölcs védelmére és a nyilvánosan garázdálkodó erkölcstelenség letiprására. Erőteljes keresztény gondolat. Eljön az idő amikor az erdélyi keresztény ifjúság is be fogja látni ennek szükségét.

— **Ujra tárgyalják a Levente-pört.** Nagyszébenből táviratozzák: A temesvári Levente-pört, amelynek első tárgyalása több halálos ítélettel végződött, a bukaresti legfőbb semmitűszék megsemmisítette és az új tárgyalás megtartására a nagyszébeni hetetik hadosztály hadbírósgát delegálta. Hétfőn délelőtt féltíz órakor kezdődött a pör tárgyalása Markovics Simon ezredes elnöke alatt. A tárgyalási teremben fel vannak halmozva, mint corpus delicti-k a megtalált fegyverek. A vádlottak Marton Albert dr., Miskó Ferenc, Schuh József, Török Lajos, Reibet Mihály, Marx Rezső és Schrauber György. Állambiztonsága ellen elkövetett bűncselekményekkel és felségáru-lással vádolják őket. A vádlottakat előbb sze-

mélyi adataikról hallgatják ki, majd Bredezcky védő szólal fel és kijelenti, hogy a tolmácsnak nemcsak két nyelvet kell tudnia, hanem általános ismeretekkel kell rendelkeznie s ezért kéri, hogy a tolmácsnak kirendelt őrmestert mással cseréljék ki. A bíróság visszavonul és a tolmács kicserélését szótöbbséggel elhatározza. Rengeteg tanu van beidézve; huszonkét terhelő tanu közül tíz nem jelent meg és hiányzik a védelem kilenc tanuja is. Délután megkezdették Marton Albert dr. kihallgatását s az első tárgyalási napot teljesen igénybe vette.

— **Horváth Emil a waggonlakókról.** A „Keleti Ujság“ írja: Budapestről jelentik: A múlt vasárnap lezajlott tüntetések, melyek során a waggonlakók elfoglalták a Lipótvárosi Kassinó és a Demokrata Kör helyiségeit, foglalkoztatta a nemzetgyűlést is, Horváth Emil báró államtitkár az Országos Menekültügyi Hivatal vezetője a waggonlakók helyzetéről a következő felvilágosítást adta: Az ország területén 3750 waggon van az egyes állomásokon tele waggonlakókkal és ennek több mint fele Budapest közvetlen környékén van koncentráva. A nyugati pályaudvar waggonlakóinak nagyrésze vasutas. Teljes objektivitással meg kell állapítani, hogy nagyrésztük igazán nem törekedett arra, hogy a waggonból kikerüljön. A vasutasok mint waggonlakók a vasuti jóléti intézmény révén a többi vasutasnál jobb jövedelemben részesülnek. Sok szeretetadományhoz is jutnak, azonkívül pedig várják, hogy esetleg vidékre nevezik ki s helyezik el őket véglegesen. Ha beköltöznenek a városba, egy végleges elhelyezésükkor újra költséges költözködésbe kellene verniök magukat, ennek eshetőségétől tartozkodnak akkor, amikor csökönyösen megmaradnak szellős fedelük alatt. Kétségtelen, hogy Budapest központi berendezkedése nagyban hozzájárult ahhoz, hogy a fővárosban van a legtöbb waggonlakó. Minden hivatal legfelsőbb fórumai itt vannak, azért tódultak ide a repatriáltak, kiknek 75 százaléka hivatalnok. Ezek az egész kérdést egy előnyös áthelyezésnek tekintették. Megindult a hajsz a budapesti, vagy legalább is környékbeli állások után. Óriási százalékat képezi a repatriáltaknak az oktató személyzet. Ennek oka az, hogy a volt magyar perifériákon sokkal több volt az állami iskola, mint a nagy alföldi magyar tömbön. Sok vád éri a waggonlakókat, hogy minden áron Budapesten akarnak maradni. Legtöbbjük azonban már különböző hivatalokban van beosztva és ezért nem mehet el. Különben is a vidéken az állapotok még rosszabbak, mint a fővárosban. A vidéki lakosság a legnagyobb animozitással viseltetik velük szemben és sok helyről olyan hírek érkeznek, hogy formálisan éheznek a waggonlakók. Az összes waggonlakók száma 150—160 ezer között mozog. Ezek közül Pesten hatvanháromezer van lajstromozva, többi részben vidéken, részben pedig elmulasztotta a jelentkezést. Miskolcon a menekültek százhusz waggonban laknak. Átlag minden vidéki város 90—106 waggont kénytelen ma is tűrni a sinein.

— **Köszönetnyilvánítás.** Mindazon ismerősöknek, jóbarátoknak, akik férjem elhalálása feletti mély fájdalommat a temetésen való megjelenésükkel és részvénytárgyalatukkal enyhíteni szivesek voltak, ez uton mondok hálás köszönetet. Özv. Fábrián Józsefné.

— **Aki eladni vagy venni akar bármit,** az hirdessen a „Szászváros és Vidéke“-ben. Lapunk a megye minden városába, községébe jár s így a hirdetés eredménnyel jár. Hirdetési díjak árszabás szerint.

— **Kolozsvárt a cipőárak a következők:** (az, hogy a cipő női, vagy férfi cipő, különbséget árban nem tesz.) Lakk cipő 800—850 lei, sárga szárás 700—750 lei, fekete sevrő 600—650 lei, fekete strapa 450—500 lei, lakk borítás 300—350 lei, sárga borítás 280—300 lei, női talpalás 65—70 lei, férfi talpalás 80—85 lei.

— **Távíróforgalom Magyarországgal.** A Magyarországgal nemrég megindult és legutóbb már közvetlen vezetékkel megindított távírati forgalmat a sztrájk következtében tudvalevőleg hamarosan megszüntették. Azok az okok, amelyek a kormányt a tilalom elrendelésére indították, azóta megszűntek és így a posta bukaresti vezérigazgatósága most a megszakított távírati összeköttetés újrafelvételét rendelték el.

Az Emke.

Az Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesület zászlóbontása óta sűrűn sorakozik Erdély, Bánát és a többi kapcsolt részek magyarsága e zászló alá. A szervezkedés mindenütt lázasan folyik s a tagok száma rohamosan szaporodik. Az Emke évi rendes tagsági díja 20 lei. Ezt a minimális összeget az új haza minden magyarjának kötelessége évenként áldozatul hozni, hogy az Emke áldásos munkássága zavartalan legyen. Szerkesztőségünk irt már az Emke titkárságának taggyűjtő ivekért s ha azok megérkeznek, Szászvárosban is megkezdjük a taggyűjtést, melynek eredménye — ismerve a szászvárosi magyar polgárság áldozatkészségét — csakis kielégítő lehet. Az Emke a magyarság kulturális és gazdasági fejlődésének egyik hatalmas védőbástyája. Negyedszázados fennállásának évfordulóján kiadott évkönyve részletesen öleli fel az Emke keletkezésének, munkásságának történetét.

Sport.

A sportolással járó testedzés jelentőségéről szükségtelen írunk, hiszen azt mindenki tudja, hogy rendszeres sportolás nélkül az ifjuság testedzése mit sem ér. A tél beálltával újra tág tér nyílik a téli sportolásra. A korcsolya, a ski és a rődlizás, mindmegannyi nemes sportok, melyek gyakorlásával nemcsak testünket edzzük meg, hanem jókora ügyességre is teszünk szert.

Az új kollegiumi épület előtti tér nagyon alkalmas lesz a korcsolyázóknak, akik szívesen fizetik meg a használati díjat, csak hogy meglegyen a kényelmük. Nagyobb havazás esetén a Kishegy nyújt alkalmas helyet a rődlizásra. Az időjárásból következtetni lehet, hogy az idén a téli sportokból bőven kivetheti részét az ifjuság.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazon ismerősöknek és jóbarátoknak, kik feledhetetlen édes jó anyánk halála alkalmával a temetésen való megjelenésükkel fájdalmunkat igyekeztek enyhíteni, ezúton mondunk hálás köszönetet. Egyben hálás köszönetet mondunk a Ref. Dalárdának is.

Szászváros, 1920. nov. 16.

A gyászoló Kiss család.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Névtelen levelekre nem válaszolunk, kéziratokat vissza nem adunk.

Sz. D. Versei gyengék, azonban olvasson sokat, gyakorolja magát s megizmosodhatik.

S. B. Piski. Hosszas betegeskedés miatt nem irtam. Most lábadozom s ha rendbe jövök — mindenről írni fogok.

Sch. Ö. V.-Hunyad. Kevés híja volt, hogy a

Hades-be kerüljek. Ott aztán egy csomó ismeretlen ösömmel megismerkedtem volna ugyan, de veled több „ketrány“-t nem izleltem volna e földön. Szerencsére jobban vagyok s nemsokára újra baráti keblemre ölelhetlek. Üdv!

„Öreg“. Hosszu levél megy. Ottiról még most sincs semmi hír.

Előfizető. Kérdésével tessék a pénzügyörséghez fordulni, ott pontosan felelnek mindenre.

Bakfi. Verse nem közölhető.

Lukács Ferenc, Algyógy. Ha erre jár, látogasson meg. Üdv!

M. J. Déva. Egy pár sort az öreg muzeum mai állapotáról szívesen vennénk.

Új előfizető. Cseh Andor lelkész jelenleg Marosvásárhelyen tart tanfolyamot. A napokban irt nekünk s kérdé, hogy Szászvárosban nem lehetne-e egy kurzust rendezni. Igenlő választ adtam.

Faj-alma nagyban és kicsinyben eladó. Cim: Dr. Dózsa Józsefné, Szászváros, Viz-utca. 74 1—

Házaknál varrást elvállalok.

Cimem a könyvkereskedésben. 65 3—3

Egy nagyon jó zongora eladó Sörház-utca 26. szám alatt (Strada Baritiu). 70 2—3

Eladó butorok. Egy teljesen új egy személyes mahagoni háló-szoba (1 ágy, 1 éjjeli-szekrény, 1 ruhás szekrény, 1 három oldalas toilette-tükör.) Cim a Szászvárosi Könyvnyomda Rt. papirkereskedésében. 75 1—

Nagy, kétajtós, kitűnő karban levő **Wertheim-szekrény** eladó. Cim a kiadóhivatalban.

Nyomdász-tanonc

azonnali belépésre felvétetik lapunk kiadóhivatalában :::

Genossenschaftlich geprüfte
Damenschneiderin
empfiehlt sich den P. T. Damen zur Anfertigung von
Kleidern jeder Art
bei **mässigen Preisen.**
M. SCHOBEL,
Romoschellergasse No. 1/a. 72 2—3

Ferenczy Vilmos
fűszer, csemege és lisztkereskedése
Szászvárosban.

Üzletmegnyitás!

Tisztelettel értesitem a n. é. köszönetét, hogy Szászvárosban a Fötéren a Báts-féle ház sarki helyiségében

fűszer, csemege és lisztkereskedést nyitottam. — Üzletemben a mai nehéz beszerzési viszonyokhoz képest mindenféle szakmabeli áru kapható. — A n. é. közönség támogatását tisztelettel kéri:

Ferenczy Vilmos
kereskedő. 66 3—5

Egy jókarban lévő zongora eladó Fötér 3. szám alatt (Binder-féle házban). 69 2—3

A „Szászvárosi Könyvnyomda Részvénytársaság“ könyv- és papirkereskedésébe egy tanuló, ki magyarul, németül és románul beszél, azonnal felvétetik.

„KORONA“ SZÁLLODA Szászváros.

Szobák, ebédek, vacsorák, naponta friss csapolású sör, kitűnő fajborok, :—: minden este Duma Pepi gordonka-szólista vezetése mellett cigányzene! :::

162 21—

SPEIL EDE, a Korona vendéglőse.

VLÁD VIRGIL
gyógyszertára Szászváros.

Világciikk! Világciikk!

Vérszegények figyelmébe ajánljuk békeművelő

China vasbor-unkat

Gyári raktáron tartunk bel- és külföldi pipere-cikkeket (szappanok, illatszerek, puder, hajszesz, szájjvíz, fogszűrő stb.) Tisztelettel:

VLÁD VIRGIL gyógyszertára
DEUTSCH, bérlő.

23 15—

„KORZÓ“ kávéház és cukrászda
Szászvárosban.

Ajánlja jégbehűtött naponkénti friss csapolású sörét. Kitűnő reggelik, villásreggelik, ebédek, vacsorák, hideg ételek valamint *fajborok* kaphatók. *Fagylalt, tészták, torták* s hűsítő italok. Tisztelettel:

NERHAFT JÓZSEF,
a „Korzó“ kávéház bérlője, Szászváros, Fötér.

16 17—

Szászvárosi Könyvnyomda
Részvény-Társaság

■ elvállalja bármilyen műveket, folyóiratokat, stb. legmodernebb stilszerű előállítását, ennek ■

könyv és papirkereskedése

■ bővelkedik a legnagyobb választékban irodai, iskolai kellékekben, folyóiratok, valamint az irodalom legjobb műveiben ■
■ stb. a legjutányosabb árak mellett ■